

*Управни одбор ИМО за Попис
становништва, домаћинства и станова у
БиХ*

Деветнаести извјештај оцјене

15 -17. септембар 2014.

Katerina KOSTAOINOVA-DASKALOVSKA, GUIDO PIERACCINI, eksperti

Jean-Michel DURR, виши експерт, вођа тима УО

Увод и општи подаци

1. А Попис становништва и домаћинства провешће се у Босни и Херцеговини (БиХ) у складу са Законом о попису становништва, домаћинства и станова у Босни и Херцеговини 2013.године, како је усвојила Парламентарна скупштина Босне и Херцеговине 3.фебруара 2012. Вијеће министара Босне и Херцеговине позвало је Европску комисију да организује међународни мониторинг Пописа. Тако су Европска комисија, Вијеће Европе и Вијеће министара Босне и Херцеговине 18.априла 2012.године потписали Меморандум о разумијевању, како би се договорили о сљедећем:
 - Општи циљ Операције међународног мониторинга Пописа становништва и домаћинства у Босни и Херцеговини је надгледање усклађености цијелог процеса Пописа, од припреме до дисеминације података, са:
 - Међународним стандардима за пописе становништва и домаћинства које дефинишу УНЕЦЕ и Еуростат, а које је одобрила Конференција европских статистичара као Препоруке за Пописе становништва и домаћинства 2010.,
 - Одредбом (ЕК) 763/2008 о пописима становништва и домаћинства, те мјерама имплементације;
 - Основним начелима званичне статистике, усвојеним од стране Статистичке комисије УН, као и са Кодексом праксе европске статистике проглашеним од стране Европске комисије;
 - Стандардима заштите и повјерљивости података, како је дато у Конвенцији о заштити појединца, а у вези са Аутоматском обрадом личних података Вијећа Европе, као и са важећим релевантним одредбама Европске уније.
2. Операцију спроводе Комитет међународних организација, Управљачка група (УГ ИМО) уз помоћ вишег експерта за попис, експерти за пописе становништва, један или више експерата за информационе технологије, те особе које надгледају пописивање на терену.
3. Виши експерт за попис, експерти за попис и ИТ експерти процијениће усклађеност Пописа у Босни и Херцеговини са захтјевима датим у Меморандуму о разумијевању, али неће пружати никакву техничку подршку.
4. Под вођством Комитета и вишег експерта за попис, експерти за попис ће:
 - Пратити техничку припрему Пописа, укључујући пилот попис и постпописна анкета, посебно израду упитника и приручника;
 - Надгледати прикупљање, обраду и дисеминацију пописних података, верификујући испуњавање захтјева дефинисаних у ранијем тексту;
 - Контролисати поштено и исправно израчунавање на свим нивоима, те пратити да ли је повјерљивост појединачних података у потпуности загарантована;
 - Истраживати сва остала питања релевантна за Попис.
5. Управљачка група именовала је г. Jean-Michela Durra као вишег експерта за попис и г. Roberta Bianchinia, г. Benta Noerby Bondea, гђу Meryem Demirci, гђу Katerinu Kostadinovu-Daskalovsku, и г. Guidoа Pieraccinia као експерте за пописе становништва. Виши експерт за попис и експерти за пописе чине Управни одбор ИМО међународних експерата.
6. Прва мисија УО ИМО је одржана од 23. до 26. априла 2012. Циљ ове мисије био је да се оцијени припрема за попис становништва и домаћинства у својим основним

компонентама, укључујући припрему пилот пописа. Извјештај УО послао је Виши експерт за попис 12.маја ИМО Управљачкој групи.

7. Друга мисија одржана је од 26. до 29. јуна 2012. Циљ ове мисије био је да се оцијени напредак остварен након прве мисије у припреми за попис становништва и домаћинства, укључујући и припрему пилот пописа.
8. Трећа мисија одржана је 17.и 18.септембра 2012., а спровела су је два члана УО, г.Durr и гђа Katerina Kostadinova-Daskalovska. Циљ мисије био је да се оцијени имплементација препорука датих у претходним извјештајима и да се оцијени припрема пилот пописа планираног за период од 15.до 29.октобра 2012.
9. Четврта мисија одржана је између 10.и 29.октобра 2012.године, а спроводили су је чланови Управног одбора сукцесивно (сваки по пет дана, осим вишег експерта, чија мисија је трајала од 10.до 29.октобра). Циљ ове мисије био је да се посматра спровођење Пилот Пописа на терену. Такође, тим од четири посматрача, који су чинили Lidija Naumovska, Gabor Rosza, Jean-Paul Sardon и Per Schöning, био је присутан током цијелог периода спровођења Пилот Пописа. Сваки члан покривао је по неколико општина, како би посматрали операције рада на терену Пилот Пописа у свих 60 пописних кругова који су ушли у узорак за Пилот.
10. Пета мисија одржана је између 19.и 21.новембра 2012.(три дана), а спровела је чланица Управног одбора, гђа Katerina Kostadinova-Daskalovska. Циљ ове мисије био је да се посматра спровођење Постпописне анкете Пробног пописа на терену. Експерт је обухватила свих 6 пописних кругова (у 6 општина) које су ушле у узорак Постпописне анкете, како би се посматрале активности на терену у склопу Постпописне анкете.
11. Шеста мисија одржана је између 10.и 13.децембра 2012.године, а спровела су је четири члана Управног одбора: г. Roberto Bianchini, гђа. Bent Noerby Bonde, гђа. Katerina Kostadinova-Daskalovska и г. Guido Pieraccini. Циљ ове мисије био је да се од статистичких институција чује о лекцијама наученим током Пробног пописа, те да се оцијени да ли су припреме на нивоу који би омогућио спровођење Пописа у априлу 2013.године.
12. Седма мисија одржана је између 12.и 15.фебруара 2013., а спровео ју је један члан УО, г.Roberto Bianchini. Циљ мисије био је да се оцијени ситуација када је у питању напредак припреме и имплементације ИМО препорука у новом контексту одгађања Пописа, са нагласком на поштивању рокова за картографску припрему. Други циљ био је да се прикупе информације и материјали за детаљнију оцјену напретка припремних активности Пописа, коју треба да дају сви чланови УО у марту 2013.
13. Осму мисију спровео је цјелокупан УО, од 18. до 22. марта 2013. Циљ ове мисије био је да се да детаљна оцјена напретка оствареног у припремама када су у питању основни циљеви дати након четврте мисије у децембру 2012., када је УО дао препоруку да се Попис одгоди за октобар 2013.
14. Девету мисију спровела су два члана УО, Жан-Мицхел Дурр и Katerina Kostadinova-Daskalovska, између 22. и 25. априла 2013. Циљ мисије био је да се оцијени напредак остварен у припремама, у смислу циљева постављених у шестој мисији, који су ажурирани у претходним мисијама.
15. Десету мисију спровео је цјелокупан УО, између 28.и 31.маја 2013. Циљ ове мисије био је да се оцијени да ли је напредак остварен у припремама довољан да се држава сматра спремно за спровођење пописа у октобру 2013.
16. Једанаеста мисија спроведена је између 16. и 19. јула 2013., а спровела су је три

- члана УО, г. Jean Michel Durr, г. Bent Noerby Bonde и г. Guido Pieraccini. Циљ мисије био је да се оцијени да ли су припреме и даље на правом путу након позитивне оцјене десете мисије да се попис спроведе у октобру 2013. Посебан нагласак био је на припреми обраде података.
17. Дванаесту мисију спровела су четири члана УО, г. Roberto Bianchini, г. Bent Noerby Bonde, гђа Katerina Kostadinova-Daskalovska и г. Guido Pieraccini, између 3. и 6. септембра 2013. Циљ ове мисије био је да се оцијени тренутно стање када су у питању активности на терену предстојећег пописа (укључујући и постпописну анкету) и активности обраде података након активности на терену, као и укупне припреме за попис, сходно основним циљевима пописа и препорукама и савјетима које је УО дао током претходних мисија и у извјештајима УО.
 18. Тринаесту мисију спровело је пет чланова УО: г. Roberto Bianchini и г. Guido Pieraccini од 27. септембра до 4. октобра, гђа Katerina Kostadinova-Daskalovska од 4. октобра до 11. октобра; и г. Jean-Michel Durr и гђа Meryem Demirci од 11. октобра до 18. октобра. Циљ мисије био је мониторинг пописивања током пописа, укључујући завршне припреме и завршне операције. Током ове мисије, УО је имао подршку тима 27 међународних посматрача, који су били ангажовани широм државе.
 19. Четрнаесту мисију спровела је чланица УО, гђа Katerina Kostadinova-Daskalovska, између 1. и 3. новембра 2013. Циљ ове мисије био је да се прати спровођење Постпописне анкете након Пописа. Током ове мисије, УО је имао подршку тима који се састојао од 5 међународних посматрача, који су били ангажовани широм државе, између 1. и 10. новембра.
 20. Петнаесту мисију спровео је један члан УО: г. Guido Pieraccini, 17. и 18. децембра 2013. Циљ мисије био је да се оцијени да ли је систем за обраду података оперативан и да ли поштује препоруке УО.
 21. Шеснаесту мисију спровело је пет чланова УО, између 11. и 14. фебруара 2014. Циљ ове мисије био је да се оцијени почетак обраде података и примјена препорука УО.
 22. Седамнаесту мисију спровео је један члан УО, г. Guido Pieraccini, између 21. и 23. априла 2014. Циљ ове мисије био је да се утврди да се обрада података врши без проблема и да је рок за довршавање ове фазе у складу са препорукама УО.
 23. Осамнаесту мисију спровела су четири члана УО, између 3. и 6. јуна 2014. Циљ ове мисије био је да се оцијени стање у области снимања података и припреме предстојећих корака, едитовања и дисеминације, као и постпописне анкете.

24. Ову деветнаесту мисију спровела су два члана УО, гђа Katerina Kostadinova-Daskalovska и г. Guido Pieraccini од 15. до 17. септембра 2014. Циљ ове мисије био је да се оцијене фазе снимања и едитовања података, те PES и припрема дисеминације.

25. Експерти желе да изразе захвалност директорима и особљу БХАС, ФЗС и РЗС за расположивост и сарадњу, те особљу Вијећа Европе за савршену организацију мисије.

Резиме

26. Рад у центру за обраду података наставља се у складу са утврђеном организационом структуром, укључујући свакодневно присуство заспослених из све три статистичке институције, у атмосфери сарадње.

27. Фаза ручне припреме завршена је у јуну. У вријеме спровођења мисије, скенирање је завршено на 88% упитника, а ОЦР процес на 73%. Међутим, због одређених техничких проблема, фаза снимања података би требало да буде завршена средином новембра, умјесто средином октобра.

28. Као што је био случај у претходне двије мисије, УО је направио оцјену квалитета на одређеном броју снимљених упитника: идентификованих разлика било је мало, углавном у једном или два знака у текстуалним пољима.

29. g-Code апликација за шифрирање занимања и дјелатности резултирала је великим процентом нешифрираних вриједности, које су три институције подијелиле како би убрзале рад. Шифрирање општина, насеља, државе и држављанства одвија се без проблема. Шифрирање етничке и вјерске припадности и матерњег језика још није започето. Предвиђено је да цјелокупна операција шифрирања буде довршена око двије седмице по завршетку снимања података, што значи да би почетком децембра била доступна комплетна пописна база података са шифрираним варијаблама.

30. Током три експертске мисије спроведене у склопу вишекорисничког ИПА 2012 пројекта, дефинисање процедуре едитовања и импутације за исправљање пописних микроподатака је у финалној фази. Међународни експерти сматрају да би слједећи корак након финализације цјелокупне процедуре едитовања и импутације требало да буде тестирање те процедуре на довршеним шифрираним сетовима података, који би требало да буду доступни до почетка децембра.

31. Активности ПЕС настављене су у јулу, обједињавањем јединица пописаних у ПЕС и у Попису унутар пописних кругова одабраних за ПЕС. Досад је довршено обједињавање пописаних лица, што је трајало око три седмице. Већина обједињених случајева обједињени су аутоматски. Број лица пописаних у ПЕС која нису пронађена у пописним подацима није значајан, али с друге стране број лица пописаних у попису која нису пронађена у ПЕС подацима је поприлично висок. Анализа је показала да су та лица углавном чланови великих домаћинстава (15 до 20 чланова) која су била одсутна (вјероватно живе у иностранству). Ипак, резултати још увијек нису коначни јер постоји одређен број случајева које тек треба провјерити.

32. Није било много дешавања у припреми дисеминације пописних података од претходне мисије УО. Последња верзија нацрта Стратегије дисеминације послата је у БХАС, ФЗС и РЗС, али још увијек није усвојена као званични документ. Није ништа даље урађено на нацрту програма за табелирање, нацрту табела и структури публикација које су раније припремљене. Радне групе за дисеминацију у ФЗС и РЗС имају одређене идеје и план за консултације са корисницима, које су изложене током мисије УО одржане у јуну 2014.

33. Тендерска процедура за техничку подршку је у току и експерти би требало да почну радити крајем октобра. Тендер предвиђа ангажовање 3 кључна експерта, 2 стручњака за ИТ и једног методолога, те групе од 90 краткорочних експерата. Експерти за ПЕС и дисеминацију биће одабрани из ове групе краткорочних експерата.

34. Закључно, УО сматра да фаза обраде података добро напредује, у складу са препорукама УО, што је случај и са активностима ПЕС. Ипак, УО подстиче статистичке институције да доврше што је прије могуће фазу едитовања и импутације, те систем правила идентификовања резидентног становништва, како не би дошло до даљег одгађања дисеминације пописних резултата. Током предстојећих мјесеци УО ће наставити пратити обраду пописних података, како би оцијенио њену усклађеност са међународним стандардима и најбољим праксама